

צורת חוזה

23. חוזה יכול שיעשה בעל פה, בכתב או בצורה אחרת, זולת אם היתה צורה מסויימת תנאי לתקפו על פי חוק או הסכם בין הצדדים.

גם הבטחות בעל פה שניתן להוכיח הן נחשבות חוזה. עצם ההלכה למקרים שהם לא משפטיים (הבטחות פוליטיות, משפחתיות וכד'). לא תקפה בדרך כלל. בתי המשפט רואים עצמם צד לחוזה והם מתערבים בחוזים. סיכוי גדול שבית המשפט כיום היה פוסק לטובת האישה בבלפור נ' בלפור. ross v cromyom 1925 חברה אמריקאית שהזמינה סחורה מחברה בריטית, בין היה הסכם מסגרת, חוזה מיוחד שהחברה תשלם לפי הכמות שהיא מזמינה. בהסכם זה נכתב שזהו הסכם ג'נטלמני ושאינן לגביו כוונה לצור יחסים משפטיים. אין ספק שמדובר בעסקה מסחרית בין שתי חברות. האמריקאים ביקשו להפסיק את ההסכם והחברה האנגלית תבעה ובית המשפט פסק כי לפי חופש החוזים הסעיפים הם תקפים והחברות הסכימו שהחוזה הוא ג'נטלמני ולא מחייב ולכן החוזה לא מחייב את האמריקאים להמשיך לקנות מהאנגלים.

חוזה ג'נטלמני- לא הסכם מחייב על פי החוק ובית המשפט מכיר בהסכמים אלו. כדי להפוך חוזה מסחרי לחוזה שבכבוד הפרטים חייבים להיות ברורים וספציפיים ולא ביטויים כללים ולא ברורים. תוקפם של חוזים אלו, בית המשפט יקבל את זה כשמדובר ביחסים של שני גופים מסחריים ולא בין חברה לצרכן פרטי (חברת ביטוח ללקוח- לא הגיוני שחברת הביטוח לא תשלם פיצויים כי זה הסכם בכבוד).

פס"ד לוין נ' לוין: בני זוג שהיו בהליכי גרושין, והצדדים היו מיוצגים על ידי שני עורכי דין, דובר בהסכם מזונות עד לגרושין והבל לא רצה להתחייב. ולהסכם הזה לא יהיה תוקף משפטי, לזמן מסויים הבעל שילם אבל אחרי זמן מסויים לבעל היה נראה שהאשה מושכת את הליך הגרושין כדי שימשיך לשם. האישה תבעה את הבעל על הפרת החוזה ושאלת בית המשפט הייתה האם לקיים הסכם שבו כתוב במפורש שאין לו כל תוקף משפטי.

השופט זמיר: אם יש הסכם וסביבו יכוח האם זה הסכם מחייב או הסכם של כבוד. יש לפרש את החוזה לפי כוונת הצדדים, דיני חוזים שונים שכן הבסיס הוא הסכמת הצדדים. האם לומדים על כוונתם מהנסיבות או מלשון החוזה? בית המשפט בוחן מה הייתה הכוונה המשותפת של הצדדים, האם זה הסכם שבכבוד או שהחוזה כולו כללו כן מחייב. יש לבדוק את כל החוזה, הנסיבות ולא רק את לשון הסעיף. כאשר החוזה לא ברור או לא חד משמעי לבית המשפט יש אפשרות להפעיל מדיניות משפטית. וכן החוזה צריך להתיישב עם עקרונות תום הלב(המדיניות המשפטית).

גם אם מוכנים להכיר שבנסיבות מסויימות אי אפשר להכיר בהבטחות שבין המשפחה אבל זה מדבר על בני זוג שחיים בשלום, אבל במקרה זה הם בהליכי גרושין ויש לתת לחוזה תוקף. גם בשל תקנת הציבור יש לחייב את הבעל לשלם פיצויים.

כאשר יחסי הכוחות בין הצדדים הם לא שווים (לבעל יש כסף, לאישה לא) למרות האמור בחוזה, ע"י הפעלת הכלים של פרשנות, מדיניות שיפוטית, תום לב ותקנת הציבור ניתן להגיד שהחוזה כן תקף. על פסק דין זה יש ביקורות רבות, שכן, יכול להיות שלגבי הסיכוסוך בין בני הזוג פסק הדין היה צודק אבל בית המשפט העליון קובע הלכות ותקדימים וההלכה במקרה זה היא שבני זוג שלא מצליחים להגיע להסכם ויכתבו בהסכם שהוא לא תקף, ההסכם יהיה תקף וזה פוגע בהסכמים שבכבוד במסגרת הלכי גרושין.

בית המשפט העליון מושפע מהעובדות שלפיו במתן פסק הדין וקביעת הלכות שהן מחייבות. זו ביקורת בקנה מידה כלכלי. הטענה השניה היא שזהו אקטיביזם שיפוטי, ובית המשפט יקבע מה שהוא מבין. יש תוקף לחוזה כי יש כוונה לצור יחסים משפטיים.

פס"ד פלונית נ' פלוני:

מעביד ועובדת, כל אחד נשוי ובינם הייתה מערכת יחסים ארוכה ובשלב מסויים הוא הציע לה שכל אחד יתגרש מבן זוגו והם התחתנו. העובדת התגרשה מבעלה והוא לא התגרש מאישתו. העובדת נכנסה להריון וילדה לו בת והוא עזב אותה. בתגובה היא הגישה תביעה על הפרת חוזה לנישואין. בבית המשפט השלום קבעו שהייתה הבטחה חוזית מחייבת ופסקו לה פיצויים. בית המשפט המחוזי, הוחלט ברוב דעות שאין זכאות לפיצויים לפי דיני חוזים מפני שהתחייבות כזו פוגעת בתקנת הציבור ולא יתכן ששני אנשים נשואים יבטיחו אחד לשני נישואין. בבית המשפט העליון, הוסכם בין שלושת השופטים שהתחייבות כזו לא פוגעת בתקנת הציבור, שכן, לאור המצב החדש שליש מהזוגות מתגרשים וישנן משפחות חדשות (מאותו מין וכד'). השאלה השניה הייתה האם אפשר לראות בהתחייבות לנישואין כרצון לצור יחסים משפטיים. דעת הרוב הייתה שכן יש כוונה כזו (2 נגד 1), וקבעו שיש לשלם פיצויים כפי שהשלום קבע. השופט ריבלין אמר שלדעותו התחייבות זו היא לא חוזית, ושאין כוונה לצור יחסים משפטיים. מבסס את ההחלטה על הפסיקה באנגליה, צרפת וארה"ב שבהן נקבע שהבטחה לנישואין אין לה תוקף חוזי, זה מופיע בחקיקה. הבעל ישלם פיצויים אבל פיצויים נזיקים ולא לפי הפרת חוזה.

עוסק בשתי שאלות:

1. מזו תקנת הציבור.

2. מה הם גבולות דיני החוזים.

בכול תחום יש עקרונות משפטיים אבל הם לא מופעים בחוק. העיקרון החשוב ביותר בדיני החוזים זה חופש החוזים וזה כולל את החופש לכרות חוזה וכן את החופש לא לכרות חוזה. אם לא הייתה כוונה ליצור יחסים משפטיים אז כל הנושא לא היה משפטי. יסוד החוזה הוא הסכמה.

בעיקרון חוזה מסחרי הוא תקף, אדם לא יכול לכרות חוזה מסחרי ולהגיד שלא הייתה לו כוונה לצור יחסים משפטיים. ישנן התחייבויות בחברויות או הצהרות פוליטיות שבהן אין כוונה. הסכם שבכבוד מתכוון להסכם מסחרי, אם אין צד חזק וחלש או צד מנוצל ומנצל בית המשפט יקיים את החוזה. מפני שיש חופש לעושת חוזה ויש חופש שלא לעשות חוזה. אם הצדדים מסכימים לא היו חייבים לעשות חוזה. ס' 33- בית המשפט לא קובע בציונים ופרסים החוק קובע שאין להתערב ובית המשפט מפרש ושואל עד כמה לא להתערב.

ברק- לא בעצם ההכרעה, אבל אם יש לבדוק מי הגוף שנותן את ההכרעה. (מתייחס לעצם הפרס בו לא מתערבים אבל כן איזה גוף יתן אותו).

לשעור הבא: עמ"3 (1,2) לא כל פסק הדין מה שכתוב